

RAAP-NOTITIE 4146

Plangebied Wolframweg 2 te Wolvega

Gemeente Weststellingwerf
Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek
en karterend veldonderzoek

Archeologisch Adviesbureau

CULTUURERFIS
STORIE

8500 voor Chr.

3750 voor Chr.

2200 voor Chr.

700 voor Chr.

150 na Chr.

320 na Chr.

250 na Chr.

1650 na Chr.

RAAP-NOTITIE 4146

Plangebied Wolfraamweg 2 te Wolvega

Gemeente Weststellingwerf

**Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek
en karterend veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: Motip Dupli B.V.

Titel: Plangebied Wolfraamweg 2 te Wolvega , gemeente Weststellingwerf; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek en karterend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: 4 april 2012

Auteurs: *drs. T.A. van den Bergh & D. van den Berg*

Projectcode: WEWW

Bestandsnaam: NO4146_WEWW.doc

Projectleider: drs. T.A. van den Bergh

Projectmedewerkers: D. van den Berg & T.M. Perger

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 51122

Autorisatie: dr. G. Aalbersberg

Bevoegde overheid: gemeente Weststellingwerf

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2012

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Inleiding

1.1 Administratieve gegevens

- *type onderzoek*: een bureauonderzoek en karterend veldonderzoek
- *bevoegde overheid*: gemeente Weststellingwerf
- *onderzoekskader*: omgevingsvergunningsaanvraag
- *datum veldonderzoek*: 26 maart 2012
- *locatie*:
 - *naam plangebied*: Wolfraamweg 2 te Wolvega
 - *provincie*: Fryslân
 - *gemeente*: Weststellingwerf
 - *plaats*: Wolvega
 - *kadastrale gegevens*: gemeente Wolvega, sectie D, nummer 8975 en 8810
 - *oppervlakte plangebied*: circa 670 m²
 - *kaartblad topografische kaart Nederland 1:25.000*: 16B
 - *centrumcoördinaten (X/Y)*: 195.425/544.400
- *afbakening onderzoekszone*: straal van 300 m rondom het plangebied
- *ARCHIS-vondstmeldingsnumme*): niet van toepassing
- *ARCHIS-waarnemingsnummer*: niet van toepassing
- *ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer*: 51122
- *documentatie*: de documentatie van het project wordt bij RAAP bewaard onder de projectcode WEWW en wordt binnen een termijn van 2 jaar overgedragen aan het Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis.

1.2 Aanleiding en doel van het onderzoek

In het plangebied zijn bodemingrepen gepland (zie § 2.6 voor een uitgebreide beschrijving) die mogelijk bedreigend zijn voor eventuele archeologische resten. Ten behoeve van de omgevingsvergunning is daarom op basis van de richtlijnen van de FAMKE een bureauonderzoek en karterend veldonderzoek uitgevoerd.

Het doel van het onderzoek is het vaststellen van de archeologische waarde van het terrein. Hiertoe is inzicht in de bodemopbouw en de gaafheid ervan van belang en dient te worden onderzocht of in het terrein archeologische resten aanwezig zijn.

1.3 Onderzoeksvragen

1. Zijn de archeologisch relevante niveaus intact?
2. Heeft dat gevolgen voor de archeologische verwachting?
3. Zijn er aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen?
4. Is archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk?

1.4 Randvoorwaarden

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep (zie artikel 24 van het Besluit archeologische monumentenzorg). De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>), geldt in de praktijk als richtlijn. RAAP beschikt over een opgravingsvergunning, verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Archeologische perioden			
Tijdperk		Datering	
Nieuwste tijd (=Nieuwe tijd C)		1795	
Nieuwe tijd	B	1650	
	A	1500	
Middeleeuwen	Laat	1250	
	Vol	1050	
	Vroeg	Ottoons	900
		Karolingisch	725
		Merovingisch laat	525
		Merovingisch vroeg	450
Romeinse tijd	Laat	270	
	Midden	70 na Chr.	
	Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	IJzertijd	Laat	250
		Midden	500
		Vroeg	800
	Bronstijd	Laat	1100
		Midden	1800
		Vroeg	2000
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850
		Midden	4200
		Vroeg	4900/5300
	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450
		Midden	8640
		Vroeg	9700
	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	12.500
		Jong B	16.000
		Jong A	35.000
		Midden	250.000
		Oud	

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Het bureauonderzoek dient om een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Hiervoor worden verschillende bronnen gebuikt (zie literatuurlijst). Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2.2 Geomorfologie en bodem

- *bodem volgens bodemkaart*: moerige podzolgronden met een moerige bovengrond en keileem beginnend tussen 40 en 120 cm en ten minste 20 cm dik (Stiboka, 1988: code vWpx).
- *geomorfologie (ontleend aan ARCHIS2; <http://archis2.archis.nl/archisii/html/index.html>)*: dekzandvlakte (code 2M14).

2.3 Archeologische gegevens

- *bekende archeologische vindplaatsen volgens ARCHIS2 in een straal van 300 m rond het plangebied*: geen
- *eerder uitgevoerd onderzoek in de omgeving volgens ARCHIS2*: geen
- *bekende archeologische gegevens uit andere bronnen*: geen

2.4 Historische situatie

Voor het onderzoek naar de historische situatie is gebruik gemaakt van de Kadastrale Minuut uit het begin van de 19e eeuw (<http://watwaswaar.nl>) en diverse historische kaarten.

- *historisch gebruik*: op de kaart van Schotanus à Sterringa (1718), de kaart van Eekhoff (1859) en de atlas van Huguenin (Versvelt & Schoor, 2005) is het plangebied weergegeven als grasland of bos. Op de topografische kaarten uit de 20e eeuw (Robas Producties, 1990; De Pater & Schoenmaker, 2005; Kuiper & Kersbergen, 2006) is het plangebied aangegeven als akkerland of weide met sloten.
- *consequentie voor de archeologie (verwachting, verstoringen, resten van historische bebouwing)*: onbekend.

2.5 Huidige en toekomstige situatie

- *huidig gebruik*: het plangebied is in gebruik als grasland
- *toekomstig gebruik*: Motip Dupli B.V. wil aan de noordoostzijde van hun pand een uitbreiding van de bestaande bebouwing met een laadkuil realiseren. De uitbreiding heeft een omvang van circa 310 m² en de laadkuil heeft een omvang van circa 360 m². Het soort fundering en de diepte ervan is onbekend.

- *consequentie voor de archeologie (verstoring, methodiek veldonderzoek)*: de geplande nieuwbouw zal leiden tot verstoring van de eventueel aanwezige archeologische resten.

2.6 Gespecificeerde archeologische verwachting/advies

- *gespecificeerde archeologische verwachting*: in het plangebied kunnen archeologische resten uit de periode Steentijd t/m Nieuwe tijd aanwezig zijn. De archeologische resten uit de periode Steentijd t/m Bronstijd worden in de top van het dekzand verwacht. De archeologische resten uit de periode IJzertijd t/m Middeleeuwen worden direct onder de bouwvoor verwacht.
- *archeologische advies*: volgens de FAMKE (Friese Archeologische Monumenten Kaart Extra; <http://www.fryslan.nl/famke>) is voor het plangebied voor de periode Steentijd-Bronstijd een karterend onderzoek 1 nodig (12 boringen per ha, met een minimum van 12 boringen per plan). Voor de periode IJzertijd-Middeleeuwen is een karterend onderzoek 3 nodig (historisch en karterend onderzoek).

3 Veldonderzoek

3.1 Methode

- *positie boringen*: min of meer regelmatig over het plangebied verdeeld
- *gebruikt boormateriaal*: gutsboor, diameter 2 en 3 cm
- *totaal aantal boringen*: 11
- *minimaal geboorde diepte*: 1,4 m -Mv
- *maximaal geboorde diepte*: 1,7 m -Mv
- *boorbeschrijvingen*: lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989). De uitgebreide boorbeschrijvingen (inclusief lithologisch profiel) zijn opgenomen in bijlage 1.
- *X-/Y-coördinaten boringen gemeten met*: meetlinten

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

- *beschrijving laagopeenvolging (lithologisch) en interpretatie (lithogenetisch)*: de laagopeenvolging in het plangebied wordt hieronder van boven naar beneden beschreven. De toplaag bestaat uit een bouwvoor/verstoorde laag (bruingrijs tot donker bruingrijs, zwak siltig, matig tot sterk humeus, matig fijn zand met zand- en keileembrokken) met een dikte van 0,95 tot 1,2 m. Onder de bouwvoor/verstoorde laag bevindt zich dekzand (overwegend lichtbruingeel, matig siltig, matig fijn, soms grindig zand) met een dikte van 0,05 tot 0,45 m. In het dekzand is geen bodemvorming (podzolering) waargenomen. Onder het dekzand bevindt zich keileem (lichtgroengrijze, sterk zandige en zwak grindige leem).

Archeologie

Het onderzoek heeft geen archeologische indicatoren of andere aanwijzingen voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats opgeleverd.

4 Samenvatting

In dit hoofdstuk worden de conclusies en aanbevelingen gegeven in de vorm van de antwoorden op de onderzoeksvragen (zie § 1.3).

1. *Zijn de archeologisch relevante niveaus intact?*

De bodemopbouw in het plangebied bestaat uit een dikke bouwvoor/verstoorde laag op dekzand op keileem. In het dekzand is geen bodemvorming (podzolering) waargenomen. Het archeologisch relevante niveau (de top van het dekzand) is niet meer intact.

2. *Heeft dat gevolgen voor de archeologische verwachting?*

Het onderzoek heeft uitgewezen dat voor het plangebied voor zowel voor de periode Steentijd t/m Bronstijd als de periode IJzertijd t/m Middeleeuwen een lage archeologische verwachting geldt.

3. *Zijn er aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen?*

Het onderzoek heeft geen aanwijzingen voor archeologische nederzettingen opgeleverd.

4. *Is archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk?*

De resultaten van het onderzoek geven geen aanleiding om archeologische maatregelen (planaanpassing, vervolgonderzoek, etc.) aan te bevelen.

Wanneer bij de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, moet hiervan direct melding gemaakt worden bij de bevoegde overheid (gemeente Weststellingwerf: de heer J. Alta, tel. 0561 - 691234).

Literatuur

- Eekhoff, W.**, 1859. *Nieuwe atlas van de provincie Friesland*. Leeuwarden.
- Kuiper, M. & R. Kersbergen**, 2006. *Atlas van topografische kaarten Nederland 1955-1965*. Landsmeer.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Pater, B.C. de, B. Schoenmaker e.a.**, 2005. *Grote atlas van Nederland 1930-1950: comprehensive atlas of the Netherlands 1930-1950*. Asia Maior, Zierikzee
- Robas Producties**, 1990. *Historische Atlas Friesland. Chromotopografische Kaart des Rijks, schaal 1:25.000*. Uitgeverij Robas Producties, Den IJp.
- Schotanus à Sterringa, B.**, 1718. *Uitbeelding der Heerlijkheit Friesland; zoo in 't algemeen als in haare XXX bijzondere Grietenijen*. François Halma, Ljouwert (Facsimile-uitgave 1979).
- Stiboka**, 1991. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 12 West Assen*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Versfelt, H.J. & M. Schoor**, 2005. *De Atlas van Huguenin. Militair-topografische kaarten van Noord-Nederland 1819-1829*. Heveskes Uitgevers, Groningen.
- Wolters-Noordhoff Atlasproducties**, 1990. *Grote Historische Atlas van Nederland, schaal 1:50.000; Deel 2: Noord-Nederland 1851-1855*. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen (inclusief lithologisch profiel).

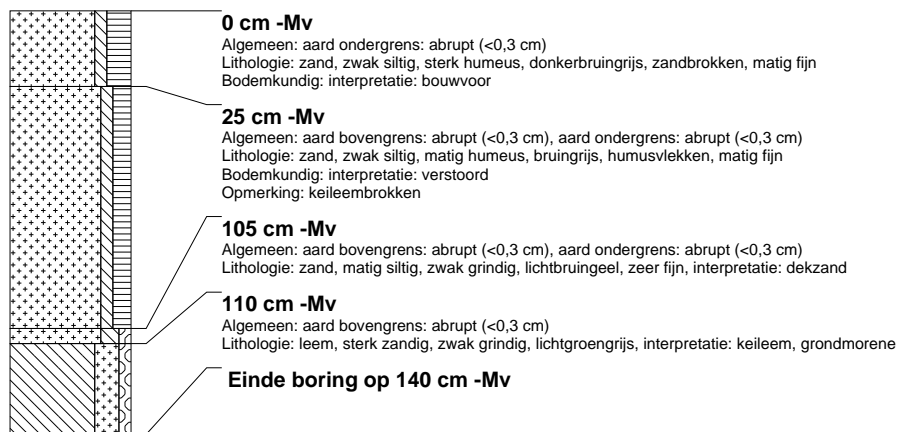

Figuur 1. Boorpuntenkaart

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen (inclusief lithologisch profiel)

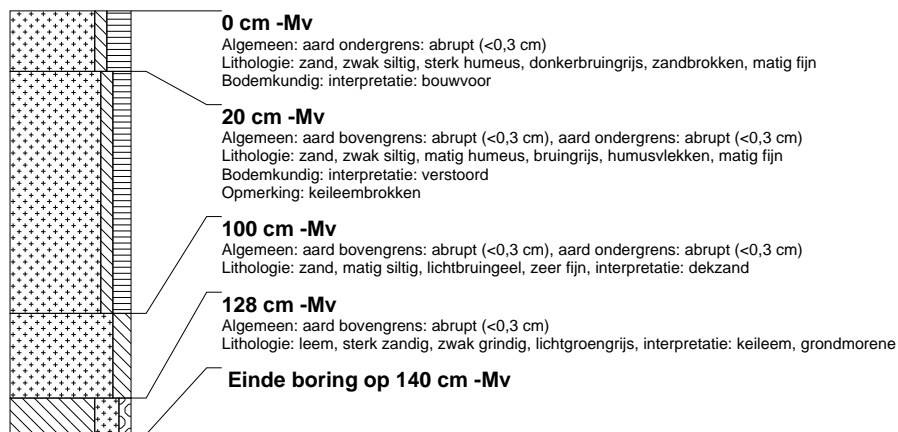
boring: WEWW-1

beschrijver: TB/DB, datum: 26-3-2012, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: Wolvega, opdrachtgever: Motip Dupli B.V., uitvoerder: RAAP Noord

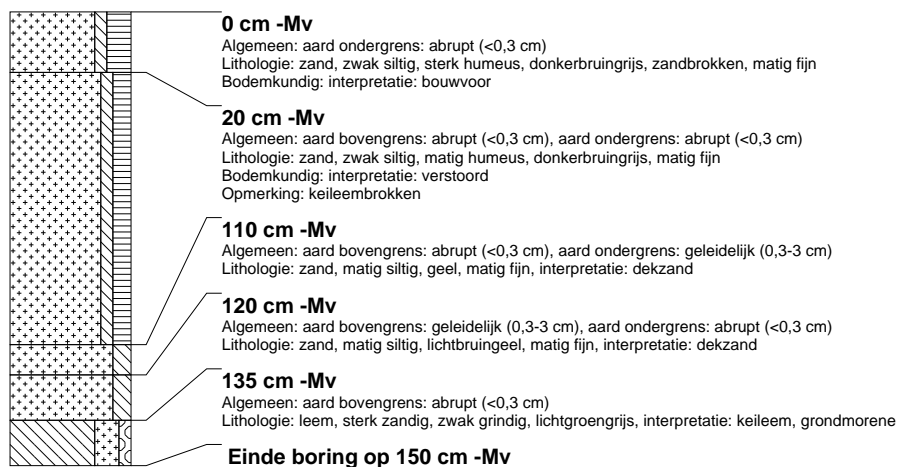
boring: WEWW-2

beschrijver: TB/DB, datum: 26-3-2012, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: Wolvega, opdrachtgever: Motip Dupli B.V., uitvoerder: RAAP Noord

boring: WEWW-3

beschrijver: TB/DB, datum: 26-3-2012, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: Wolvega, opdrachtgever: Motip Dupli B.V., uitvoerder: RAAP Noord

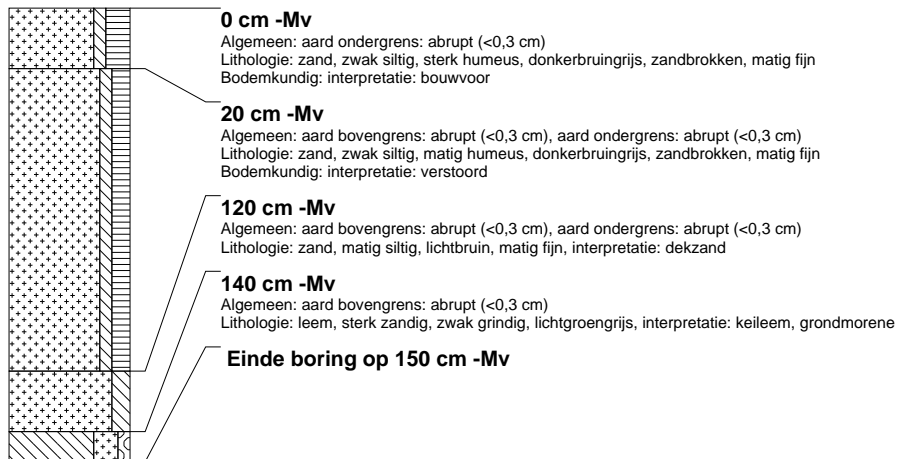
boring: WEWW-4

beschrijver: TB/DB, datum: 26-3-2012, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: Wolvega, opdrachtgever: Motip Dupli B.V., uitvoerder: RAAP Noord

boring: WEWW-5

beschrijver: TB/DB, datum: 26-3-2012, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: Wolvega, opdrachtgever: Motip Dupli B.V., uitvoerder: RAAP Noord

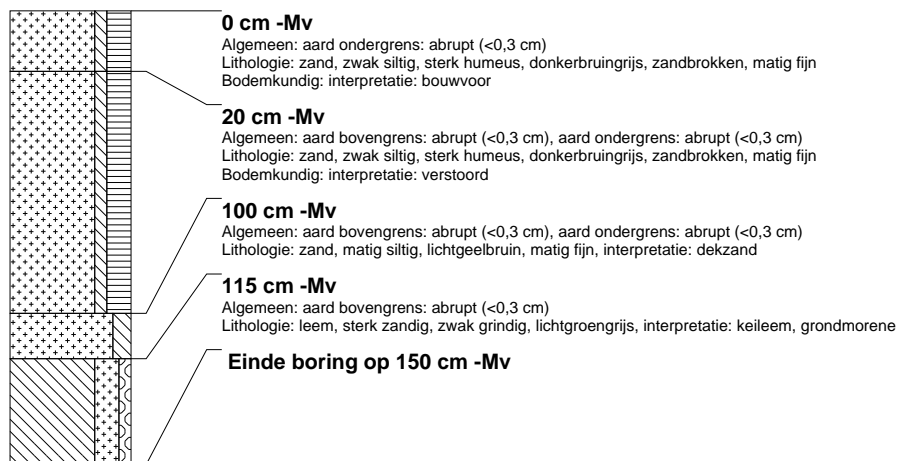
boring: WEWW-6

beschrijver: TB/DB, datum: 26-3-2012, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: Wolvega, opdrachtgever: Motip Dupli B.V., uitvoerder: RAAP Noord

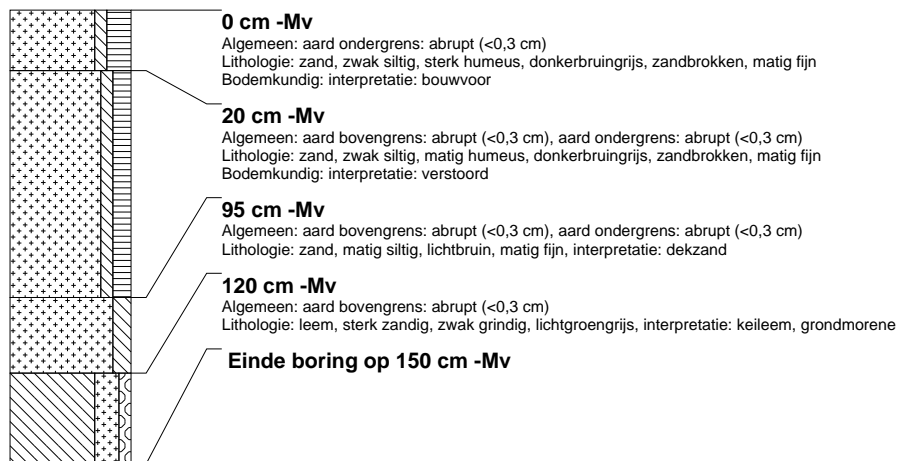
boring: WEWW-7

beschrijver: TB/DB, datum: 26-3-2012, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: Wolvega, opdrachtgever: Motip Dupli B.V., uitvoerder: RAAP Noord

boring: WEWW-8

beschrijver: TB/DB, datum: 26-3-2012, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: Wolvega, opdrachtgever: Motip Dupli B.V., uitvoerder: RAAP Noord

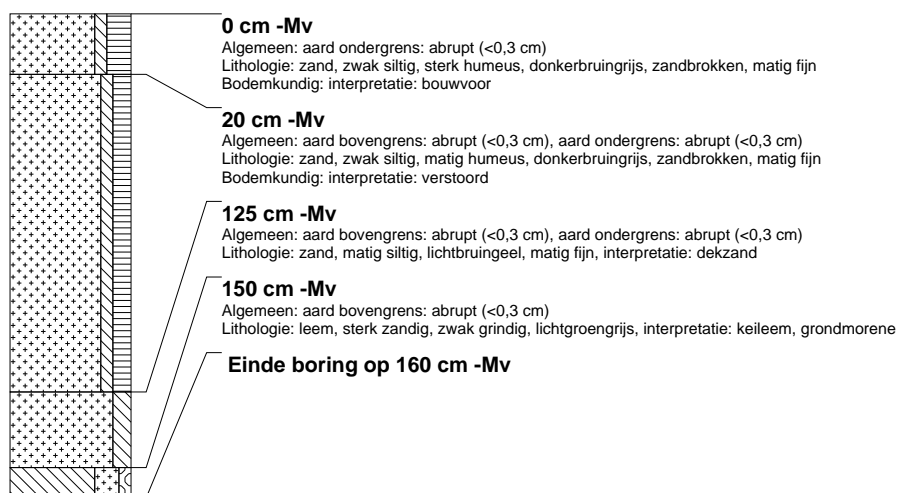
boring: WEWW-9

beschrijver: TB/DB, datum: 26-3-2012, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: Wolvega, opdrachtgever: Motip Dupli B.V., uitvoerder: RAAP Noord

boring: WEEW-10

beschrijver: TB/DB, datum: 26-3-2012, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: Wolvega, opdrachtgever: Motip Dupli B.V., uitvoerder: RAAP Noord

boring: WEEW-11

beschrijver: TB/DB, datum: 26-3-2012, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Fryslân, gemeente: Weststellingwerf, plaatsnaam: Wolvega, opdrachtgever: Motip Dupli B.V., uitvoerder: RAAP Noord

